

Rigsdagstidende.

1853. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 15.

Fjerde Session's anden Samling.

8de Møde.

Onsdagen d. 16. Marts.

(Forts.).

Olesen (forts.): Af den høitærede Indenrigsminister er det igaaar blevet paavist, at det egentlig ikke kan have noget Stort for Godseierne at betyde, hvad enten Communen gjør Gjæld eller ikke, thi det er ganske vist, at Communen ikke kan gjøre Gjæld uden de overordnede Autoriteters Samtykke, hvortil jeg, saavidt min Erfaring strækker, kan sige, at jeg aldrig har været nogen stor Lyst eller Tendens hos Communerne til at stifte Gjæld, fordi de meget godt vide, at det er dem selv, som skulle forrente og afbetale denne Gjæld, hvilket som oftest skeer ved at forrente og afbetale med 6 Procent, hvad der i det Hele medtager 28 Mar. Jeg har derimod ofte seet det Modsatte, nemlig Ulyst til at gjøre Gjæld, at have viist sig hos Communerne — og det har undret mig, at det undertiden netop er blevet modvirket af dem, som paa Grund af det større Hartkorn have Sæde og Stemme i Sogneforstanderskabet —, idet Beboerne i Sognene have ønsket strax at udbetale, hvad der udfordredes, naar det f. Ex. har været nogle hundrede Rigsdalere, der skulde bringes tilveie til Skole- eller fattigvæsenet, men de større Hartkornseiere have da nu sine Steder sat sig derimod. Jeg troer saaledes, at den Frygt, som man har for, at Sognet skulde gjøre Gjæld, der vilde have en skadelig Indflydelse paa Godseiernes Eiendomme, er aldeles ugrundet. Iøvrigt er det meest Pengespørgsmaal, der blive forhandlede i Sogneforstanderskaberne, skøndt jeg ei vil nægte, at ogsaa Humanitetshensyn kunne gjøre sig gjældende i Communerens Anliggender; men man maa dog især tage Hensyn til de

oekonomiske Forhold; det bliver Beboerne, det kommer til at gaae ud over, og derfor troer jeg man maa overlade Ordningen af disse Ting til dem selv, uden at have Godseieren eller hans Fuldmægtige steddende til Formynder iblandt dem; thi det bliver dog ikke Andet end et Slags Formynderskab, Godseieren kommer til at udøve, om han faaer Sæde og Stemme i Forstanderskabet. Jeg troer ikke det maa være behageligt for Godseieren, med mindre det er en meget herskesyg Godseier, at sidde som Formynder, og det er heller ikke behageligt for Fæsterne at have en saadan Formynder hos sig, naar det gjælder deres egne Anliggender. Ligesaa ubesøiet altsaa, som jeg troer det er, at Godseieren som Ejer faaer Sæde og Stemme i de forskjellige Sogneforstanderskaber, hvor de have Eiendom, ligesaa ubesøiet troer jeg det er, naar man holder fast paa, at Formue skal have en virkelig Indflydelse — saaledes var det, den ærede Indenrigsminister udtrykte sig — paa Sogneforstanderskabernes Anliggender. Jeg troer overhovedet, at det ikke er synderligt nødvendigt at beskytte Formuen, den har saa mange Midler til at beskytte sig selv, at den nok vil vide at hytte sig, men dertil kommer, at selv om man gif den Bei, som jeg troer er den rigtigste ved Ordningen af de communale Forhold, at Enhver, som betalte Bidrag eller ydede Noget, vare sig in natura eller i Penge til Communen, ogsaa var valgberettiget og valgbar til Sogneforstanderskabet, saa troer jeg dog paa ingen Maade, at de mere Formuende eller de større Hartkornbrugere vilde lide nogen Overlast derved. Min Erfaring er den aldeles modsatte. Det er en Ting, man paastaar sig berettiget til, at være valgbar og valgberettiget, selv om man ikke siden vil gjøre Brug af den,